

125/8

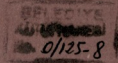
15 İkinci kânun 1937

No. 3-87

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ :
Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT
GAD FRANKO MİLÂSLI

Adres : Galata, Bahtiyar han Bay Gad Franko yazıhanesi

Telefon : 43009

Bir nüshanın bedeli 25 kuruştur.

Bir senelik abonemanı posta ücretile beraber 250 kuruştur.

Türkiye harici için 300 kuruştur.

İSTANBUL

HANRİ ZELLİÇ VE MAHDUMU Basımevi

1937

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Her ayın onbeşinde neşrolunur

TETEBBULER

Doctrine

Hukukî fikirler : REFLEXIONS JURIDIQUES

Adliye Vekilinin düşünceleri

Sene başı münasebetile Adliye Vekili Bay Şükrü Saraçoğlunun Tan gazetesinde bir yazısı intişar etmiştir. Adliye Vekilinin düşüncelerini telhis ettiğinden naşı aynen iktibas ediyoruz :

[Cümhuriyet adliyesi 937 yılına geniş bir çalışma programile girmiş bulunuyor.

Ana kanunlarımızın benimsenmesi ve millî bünyeye intibakı yolunda alınacak tedbirler, adlî teşkilâtın devamlı inkişafını temine yarıyan müesseselerin ıslah ve tanzimi bu programın iki esaslı safhasını teşkil etmektedir.

Geçen yıl Türk ceza kanununda yapılan tadiller devletin emniyet ve selâmetini her türlü fena hareketlere karşı kurmak maksadını takip etmiş, ceza muhakemeleri usulü kanununa ilâve edilen yeni hükümler adaletin daha sür'at ve kolaylıkla yerine gelmesini hedef tutmuştu.

Memleketimizde yepyeni bir sistem tesis etmiş olan meşhut suçların muhakeme usulü hakkındaki kanun tatbikinden aldığımız neticeler bizi usul kanunlarında sadelik ve sür'at bakımından yeni imkânlar aramıza sevketmiştir. Halkın bu sahadaki ihtiyaçlarını tatmin adliyeye olan itimat ve hürmeti de arttırmaktadır.

Ticaret kanunlarımız

Ticaret kanunlarının iktisadî cereyanlara ve bunun neticesinde vücut bulan yeni müesseselere yabancı kalamıyacağını düşünerek iktisadî bünyemizin daima değişip genişliyen ihtiyaçlarını temin ve tatmin edecek hükümleri tanzim etmek zarureti duyduk. Bu itibarla kara ve deniz ticaret kanunlarının geçirdiği tatbikat safhalarını göz önünde tutarak ıslâh ve ikmale mühtaç hükümlerini tesbit ve her iki kanunu ekonomik münasebetlerle ticarî ihtiyaçların bu günkü vaziyet ve icaplarına göre tanzim, yeni yılın mesai programı arasında yer almıştır.

Şahsî intikam an'aneleri

Bundan başka kan gütme sebebiyle işlenen katiller hakkındaki kanun projesi, şahsî intikam esasına dayanan fena bir an'aneyi kökünden yıkmak ve kan gütme gibi iptidai bir zihniyetin zebunu olarak yapılan boğuşmalara nihayet vermek emeliyle hazırlanmış ve bu sahadaki ictimai nizamın kurulması arzu edilmiştir.

Tecziye sistemimiz

Tecziye sisteminin ve aynı zamanda ceza müesseselerinin ıslâh ve tanzimi için hazırlanmış olan yeni esaslar 937 yılında daha geniş miyasta tatbik sahasına geçecektir. Yurdun muhtelif yerlerinde tesis edilen zirai koloniler: halıcılık, madencilik ve diğer sahalarda tedrici olarak tatbika başlanan çalıştırma sistemi mahkûmların ahlâki, ictimai ve sıhhi durumları üzerinde verimli neticeler vermeye başlamıştır.

İcra teşkilâtı

Geçen yıl icra teşkilâtı üzerinde yapmış olduğumuz tetkikler bu yıl, bu sahada takip edilecek yolu göstermiye yaramıştır. İcra işlerinin tanzimi için teşkil edilmiş olan komisyon mesaisine ehemmiyetle devam eylemektedir. Vatandaşların icra dairelerinden olan şikâyetlerine nihayet vermek en esaslı endişelerimizden biridir.

Adli müesseselerin tanzimi

Adli müesseselerin tanzim ve ıslâhı hususuna gelince : Teşkilâtın daha rasyonel ve daha verimli işlemesini temin edecek tedbirler, tebliğat işlerinin yeni bir sistem dahilinde icrası, avukatlığı amme hizmeti mahiyetinde bir meslek haline getirerek mahkemelerin ve adli teşkilâtın kuvvetli bir müzahiri yapmak, noter teşkilâtını yeni baştan tanzim etmek bu safhanın ana hatlarını teşkil eder.

Kanunlarda mütenazır hükümler

1329 senesindenberi muhtelif tadillerle tatbik edilmekte olan noter kanunu diğer adli kanunlarımızla mütenazır ahkâmı ihtiva etmemektedir. 937 senesinde büyük meclise sunulacak olan yeni noter kanunu lâyhası bu müesseseyi de memleketin ihtiyaçlarına ve ilmi esaslara uygun bir halde derpiş eylemiştir.

Avukatlık mesleği

Avukatlık mesleğine adli teşkilâttaki ehemmiyetine uygun bir nizam vermek maksadiyle hazırlanmış olan kanun lâyhası bu sene büyük meclisin tetkikine arzedilecektir. Yeni proje avukatlık mesleğinin gayesini, avukatların hukukî bilgî ve tecrübelerini adalet hizmetine tahsis, tarafların hukukî münasebetlerinden doğan ihtilâfların hakka uygun olarak halline tavassut ve umumiyetle mahkemelerle

diğer resmî mercilere kanunun tam olarak tatbiki hususunda yardım etmek suretinde tarif eylemiştir.

Bu projeye göre, avukat yolsuz ve ya haksız işleri ret ve mesleğin vakar ve haysiyetile telifi mümkün olmayan her türlü hal ve hareketten ictinap etmek vazife ve salâhiyetlerini adalet icaplarına uygun olarak ifa ve istimâl eylemek mecburiyetindedir.

Ana ve usul kanunlarında yapılacak tadiller yeni ihtiyacları karşılayacak, yeni hükümler yepyeni esaslara göre kurulacak bu müesseseler 937 ve müteakib yılların dolgun programını teşkil edecektir.]

Paranın İstikrarı

İktisadî bahisler hukuk ilmini ve hukuk alemini yakından alâ-kadar edecek mahiyettedir. Paramızın istikrarı kakkında *Cumhuriyet* gazetesinin 20/12/936 tarihli ve 4527 numarolu nüshasında neşr ettiğim bu makaleyi iktibasde fayda mülahaza ettim :

Tasarruf Haftasını açmak üzere Başvekilin söylediği nutuk, diğer bütün nutukları gibi, ehemmiyetle telâkki edilmeğe lâyıktır ; İnönünün hitabetindeki mümeyyiz vasıfları aramak lâzım gelse bir taraftan — tam türkçe mukabillerini bulamadığım — *mesure* ve *tact* itidal ve duredişliktir. Siyasî recüllerin ekserisinin kurtulamadıkları avamfiriblikten, demagojiden eser yoktur ; bunun içindir ki İnönünün her nutkundan sonra halkta istikbale daha emniyetle bakmak, millî itimadı nefse daha ziyade güvenmek duyguları kuvvetleniyor.

Son nutkunda, tetkik edilen meseleler arasında iki nokta kuvvetle tebarüz ettirilmiştir ; biri Sancak, diğeri de para meselesidir ; Sancak hakkındaki beyanatın ciddiyeti her kelimenin tartılarak söylendiği ve memleketin yüksek menfaatleriyle beraber bu rejim için — yalnız dudaklardan çıkan değil gönülden gelen — samimî sulh gayesine hizmet

arzusundan mülhem olduğunu ilk nazarda canlandırmaktadır. Başvekilin mütaleaları kuru iddialara değil, esaslı, mantıklı, tarihi ve hukukî delillere istinad ediyor.

Para meselesine gelince bu beyanatın gerek memleket dahilinde gerekse haricinde yayılması şarttır ; çünkü bu beyanat devletin para siyasetini bütün vuzuhile tersim ediyor ; şimdiye kadar resmi beyanat hükûmetin paranın kıymetile oynamağa mütemayil olmadığı, paranın şimdiki fiili istikrarının muhafaza edileceği noktalarına mütedairdir ; Başvekil şimdiki beyanatında bu teminatı iktisad ilminin kaidelerine, meselenin gerek ameli, gerek nazari cihetinden tetkikinden mütehassıl kat'i neticelere dayanarak teyid etmektedir ; bu neticeler ve bu kaideler paraya dokunmanın ne büyük tehlike olduğunu ve başka memleketlerde tutulan usulleri tarafımızdan takib etmekte bir sebep olmadığını kuvvetle ispat ediyor.

Bizde para kıymetinin düşürülmesi için iki büyük delil ileri sürülüyor : evvelâ emtianın satış fiatları yüksektir ; nakid kıymetini indirmekle bunları indirmeğe ve ucuzlatmağa muvaffak oluruz ; diğeri bu tarikle ihracatımızı teşvik etmiş oluruz.

Başvekil bu delillere karşı gözünü yummamış, cepheden karşılamış ve kuvvetle, mantikî sebeblerle reddetmiştir. Para kıymetinin tenezzülile elde edilen ucuzluk muvakkattır, geçicidir ; bir müddet sonra emtianın kıymeti gene yükselebilir ; o vakit te tekrar parayı indirmek icab eder. İthalât eşyası ise o nisbette artar. Temeli çürük olan bu usule müracaat etmektense ucuzluğu, istihsali artırmak ve maliyet fiatını düşürmek suretindeki eski ve malûm düstura iki elle bağlamanın müreccah olduğu açıktır ; zaten nutukta söylendiği gibi, şeker, tuz, çimento gibi bazı mühim maddelerde yapılan tatbikat bu isabeti gösteriyor.

Ihracatı teşvik maksadile parayı indirmenin elde ihraç edilmemiş malımız kalmamakta olmasına göre üzerinde durulacak bir mütalea

olmamakla beraber hence böyle bir ihtimal mevcut olsa bile bu yüzden elde edilecek fayda ile paranın istikrarına dokunmaktan mütehassıl zararların mukayesesinde elbette ki zarar galip gelir.

Paramızın istikrarı kararı sırf bir arzu ve temenni semeresi olmayıp kuvvetli temellere dayanan ilmî bir kanaat mahsulü olduğuna dair aynı nutukta işaretler buluyoruz; bu istikrar bütçenin sağlamlığına, milli kazancın her sene müterakki surette tezayüdüne dayandığı gibi alınan tedbirler sayesinde döviz meselesinin de daha müsaid bir halde bulunduğu da tebşir edilmektedir.

İktisadiyatımızın kuvvetli bir temeli olan paranın istikrarı hakkında en salâhiyettar resmî şahsiyetin bu teminatını ilân ve tekrar etmek suretile tecelli ettirmekte büyük bir fayda vardır.

Muhakkaktır ki bütçemizin hakiki ve samimî tevazünü ve tabire mesâğ varsa fevkattevazünü temine âevam edildikçe, ictimai menafiin yanibaşında şahsî teşebbüse müstenid iktisadî sistemin yaşamasına imkân verildikçe, paramızın rasanetine kavi imanla inanmak icab eder; çünkü görülüyor ki paramızın istikrarı hükûmetçe takib edilen iktisadî siyasetimizin yalnız bir umdesi değil, tecrübenin dersleriyle teyid edilmiş ilmî bir kanaatin mahsulüdür.

Gad Franko Milâslı

Doktorların hukukî mesuliyeti

I.— NAZARİYE :

Halkımızın zaman zaman tâbi tutulduğu tedavi neticesinden şikâyet ettiğini işltiriz. Bu şikâyet haklı olduğu takdirde kanunî müeyyidelerle teçhiz edilmiş midir? Ve bu müeyyideler nelerdir?

Borçlar kanunumuzun 46 ıncı maddesi cismanî bir zarara duçar olanın bu yüzden tahassül eden her türlü zarar ve ziyanını temin etmek